

Analiza impactului
asupra proiectului de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural

Formularul tipizat al documentului de analiză a impactului	
Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului asupra proiectului de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural
Data:	03 noiembrie 2022
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Subdiviziunea:	
Persoana responsabilă și datele de contact:	Galina Petrachi - șef al Direcției politici și programe de dezvoltare rurală; e-mail: galina.petrachi@maia.gov.md ; Tel: 0 22 204 538
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
<i>a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate</i>	
Cadru legal imperfect în condițiile necesităților actuale ale fermierilor și în contextul noii politici de dezvoltare în agricultură și mediul rural, și necorespunderea structurii organizatorice a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cerințelor Uniunii Europene, pentru a fi acreditată.	
<i>b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate</i>	
Analiza impactului asupra acestui proiect de lege a fost elaborată în conformitate cu art. 25 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019. Proiectul menționat a fost elaborat în contextul: statutului Republicii Moldova de țară-candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană, precum și a angajamentelor internaționale asumate de către Republica Moldova privind apropierea graduală a normelor naționale cu cele ale Politicii Agricole Comune; acțiunilor prioritare stabilite în Programul de activitate a Guvernului „Moldova Vremurilor Bune”, capitolul „Agricultură” care prevede modificarea regulilor de distribuire a Fondului național de dezvoltarea a agriculturii și mediului rural; extinderea suportului statului pentru fermierii mai mici, pentru activitățile cu valoare adăugată și sectoarele conexe, precum și întru sporirea responsabilizării Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA) în vederea distribuirii în mod echitabil și în timp a subvențiilor. Începând cu anul 2017 și până în prezent domeniul de subvenționare este reglementat în temeiul Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, inclusiv prin mecanisme aprobate în vederea implementării legii respective. Dat fiind faptul că ritmul necesităților economiei țării și a cetățenilor accelerează în timp, în perioada de referință, au fost necesare intervenții frecvente ale Guvernului și Parlamentului, în vederea completării legislației cu noi forme de subvenționare, îmbunătățirii condițiilor de subvenționare, precum și extinderii listei potențialelor beneficiari de subvenții. În acest context, marea majoritate a propunerilor de îmbunătățire impuneau în primul rând operarea modificărilor în Legea nr. 276/2016, și ulterior, în hotărârile de Guvern care reglementează subvenționarea în dezvoltarea agriculturii și	

mediul rural. Însă, procedura de promovare și adoptare a modificărilor în lege este de durată mai lungă. Apoi urmează etapa de a aduce actele normative în concordanță cu legea respectivă.

Art.17 din Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, prevede prioritățile și măsurile de sprijin financiar pentru care au fost planificate mijloace financiare. Totodată, aceasta prevede condiții specifice pentru fiecare măsură, care face imposibilă ajustarea acestora la necesitățile fermierilor și condițiilor actuale.

Astfel, pentru a reduce perioada de punere în aplicare a actelor normative ajustate, se propune ca legea prenotată să reglementeze doar normele generale, subiecții și formele de subvenționare în agricultură și mediul rural, condițiile generale de eligibilitate și procedura de examinare, iar măsurile și condițiile speciale de subvenționare să fie reglementate prin acte normative aprobate de către Guvern.

AIPA a fost creată în anul 2010, ca autoritate administrativă subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare având misiunea de a gestiona mijloacele financiare ale Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR). Pe parcursul anilor AIPA, a fost supusă reorganizării de mai multe ori, din autoritate administrativă în instituție publică și vice versa. Ultima reorganizare a fost în anul 2019. Însă, AIPA rămâne un instrument prin care statul implementează politica de subvenționare a sectorului agricol și mediului rural.

Pe parcursul celor 12 ani de activitate, AIPA a acordat susținere financiară pentru dezvoltarea a peste 45 000 de obiecte investiționale în sectorul agroindustrial. În acest scop, pe conturile beneficiarilor de subvenții au fost virate peste 8 miliarde de lei. Drept rezultat, a fost posibilă atragerea, în sectorul agricol și mediul rural, a investițiilor în valoare de peste 40 miliarde lei, precum și generată crearea a peste 10 mii locuri noi de muncă.

De-a lungul anilor, s-a reușit *dezvoltarea unui sistem de subvenționare* bazat pe previzibilitate, stabilitate, transparență decizională și axat pe principiul tratament egal față de solicitanții de subvenții. Una dintre cele mai mari provocări în domeniul subvenționării a fost trecerea de la sistemul „post-investițional” la unul „în avans”, conform practicilor și standardelor UE. Implementarea modalității de plată „subvenții în avans pentru proiectele start-up”, „îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural” precum și pentru „plăți directe per cap de animal”.

În perioada de activitate pe lângă plățile tradiționale AIPA a implementat și mecanisme de plată cu caracter compensatoriu așa ca:

- alocarea compensațiilor pentru diminuarea consecințelor calamităților naturale asupra recoltei anului 2020;
- ajutorul umanitar exprimat în motorină – mecanism cuplat cu Agenția Rezerve Materiale (prevederi reglementate de Hotărârea Guvernului nr. 27/2021 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea cuantumului de motorină din ajutorul umanitar extern acordat de către România, destinat suportului agricultorilor afectați de seceta din 2020).

Începând cu anul 2022, AIPA a demarat noi programe de stimulare așa ca:

- Hotărârea Guvernului nr. 985/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele investiționale de îmbunătățiri funciare, întru implementarea Programului de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025. De menționat că apelul de recepționare a cererilor este lansat de ARFC, iar persoanele care sa examineze astfel de proiecte nu sunt disponibile;
- abordarea LEADER. Prin Legea nr. 17/2020 pentru modificarea unor acte legislative, Parlamentul a aprobat modificări la politica de subvenționare în contextul implementării în Republica Moldova a abordării LEADER. Astfel modificările efectuate au obiectivul de a optimiza și eficientiza politicile în domeniul dezvoltării rurale, ținând cont de necesitățile populației din zonele rurale. Alocațiile

bugetare pentru abordarea LEADER se finanțează, începând cu anul curent, din FNDAMR, în cuantum de până la 5%, din bugetul aprobat anual conform prevederilor Legii nr. 276/2016. Prin Hotărârea Guvernului nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER, în anul 2022 au fost selectate pentru finanțare 37 de grupuri de acțiune locală pentru perioada anilor 2022-2023;

- Hotărârea Guvernului nr. 275/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de repartizare a mijloacelor Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural pentru compensarea parțială a accizelor la motorina utilizată de producătorii agricoli în anul 2022 care prevede recepționarea, examinarea dar și autorizarea spre plată semestrială a dosarelor de alocare a compensației;

- art. 12 a Legii nr. 276/2016 obligă AIPA să aplice „prețuri de referință”. Astfel, calcularea subvențiilor pentru bunuri (active) obiect al investițiilor eligibile are la bază prețuri de referință, care se stabilesc în baza unei metodologii actualizată periodic. În acest sens, AIPA nu dispune de personal care să acumuleze informația de la dealeri sau comercianți prețul de referință pentru tehnica, echipamentele, utilajele, materialele de construcții - bunuri (active) obiect al investițiilor eligibile conform prevederilor metodologiei aprobate de MAIA.

Subliniem faptul că pentru implementarea acestor mecanisme este necesar alocarea mijloacelor financiare suplimentare, unități de personal care să implementeze aceste mecanisme dar și sisteme informaționale corespunzătoare proceselor dar și dotarea entității cu mijloace de transport necesare pentru verificarea proiectelor investiționale.

Volumul mare de lucru și personal insuficient are ca urmare depășirea termenului de examinare a dosarelor dar și comiterea involuntară a erorilor. După volumul dosarelor recepționate de către AIPA (2010 – 1906 de dosare cu 66 de angajați; 2017-5643 de dosare (90 angajați); în 2022 - 12645 (85 angajați), cu același număr de personal, se atestă încălcarea nu doar privind normarea muncii angajaților dar și se impune necesitatea angajaților de a activa după programul de muncă. Această constatare se regăsește și în Hotărârea Curții de Conturi (nr. 1/2017 și nr. 74/2019), care a reiterat despre necesitatea majorării numărului de personal în cadrul AIPA sau după caz, crearea unui fond de rezervă ce ar permite contractarea pe perioadă determinată, în perioada aglomerată a anului de subvenționare, a angajaților care ar facilita examinarea cererilor recepționate. Ulterior, prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 26/2020, s-a constatat neasigurarea utilizării concediilor ordinare care pe viitor va duce la suportarea cheltuielilor suplimentare și/sau neprevăzute în bugetul pentru anul bugetar respectiv. Subliniem și faptul că concediile ordinare nu pot fi oferite pe deplin, deoarece acestea ar crea impedimente în vederea bunei desfășurări a activității AIPA.

În concluzie, cu efectivul limită disponibil (85 angajați dintre care 23 funcții vacante sau temporar vacante), AIPA face față cu greu provocărilor ce îi sunt încredințate.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele principale care au generat problemele enunțate supra:

- imperfecțiunea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- incertitudinea dispozițiilor normative în domeniul subvenționării;
- alocarea mijloacelor financiare insuficiente pentru dezvoltarea unor segmente din domeniul agroindustrial;
- alocarea cu întârziere a mijloacelor financiare pentru investițiile efectuate de către unii beneficiari de subvenții;
- schimbările social-economice produse la nivel național cât și internațional;
- lipsa cadrelor calificate și fluctuația sporită a personalului în cadrul AIPA și subdiviziunilor teritoriale din cadrul AIPA;
- lacună în cadrul legislativ cu privire la statutul și salarizarea funcționarilor din cadrul AIPA.

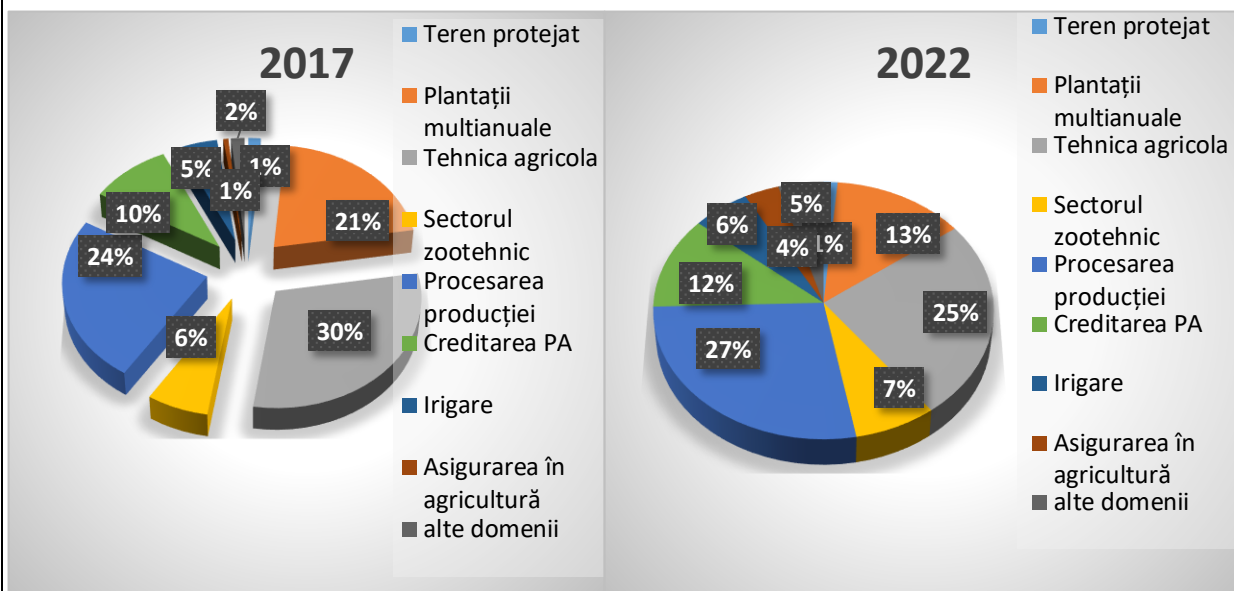
d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Alocarea eficientă a subvențiilor fermierilor este o precondiție pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii și modernizarea tehnologică a entităților în economiile de tranziție, precum este și Republica Moldova. În acest scop, pe parcursul anilor 2017-2022, statul și-a propus să dezvolte politica agricolă prin adoptarea, promovarea și îmbunătățirea condițiilor de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediul rural. Principala sursă de subvenționare a fermierilor este FNDAMR, care se valorifică la 100%, iar de la an la an acesta este solicitat tot mai mult de către fermieri.

Acordarea subvențiilor reprezintă o pârghie eficientă atât pentru atragerea investițiilor în agricultură, cât și la dezvoltarea domeniului agroindustrial.

În urma analizei măsurilor de subvenționare pentru anii 2017-2021 și estimările anului 2022, se constată o stabilitate privind solicitarea celor mai multe mijloace financiare orientate spre: achiziționarea tehnicii agricole și a echipamentelor de irigare; dezvoltarea sectorului horticola și infrastructura de procesare a producției agricole; asigurarea riscurilor în agricultură și rambursarea ratei dobânzii la accesarea creditelor.

Fig. 1 : Analiza direcțiilor de subvenționare

Sursa: AIPA - raportul de evaluare a FNDAMR pentru anii 2017-2021 și raport preliminar AIPA pentru anul 2022

Potrivit datelor statistice publicate pe pagina oficială web AIPA, în anul 2022, pentru subvenționarea tehnicii și utilajului agricol, inclusiv mini-till și no-till, au fost depuse 2842 cereri de acordare a sprijinului financiar, iar suma subvenției solicitate constituie 414,8 mil. lei sau **24,2%** din valoarea totală a subvențiilor solicitate.

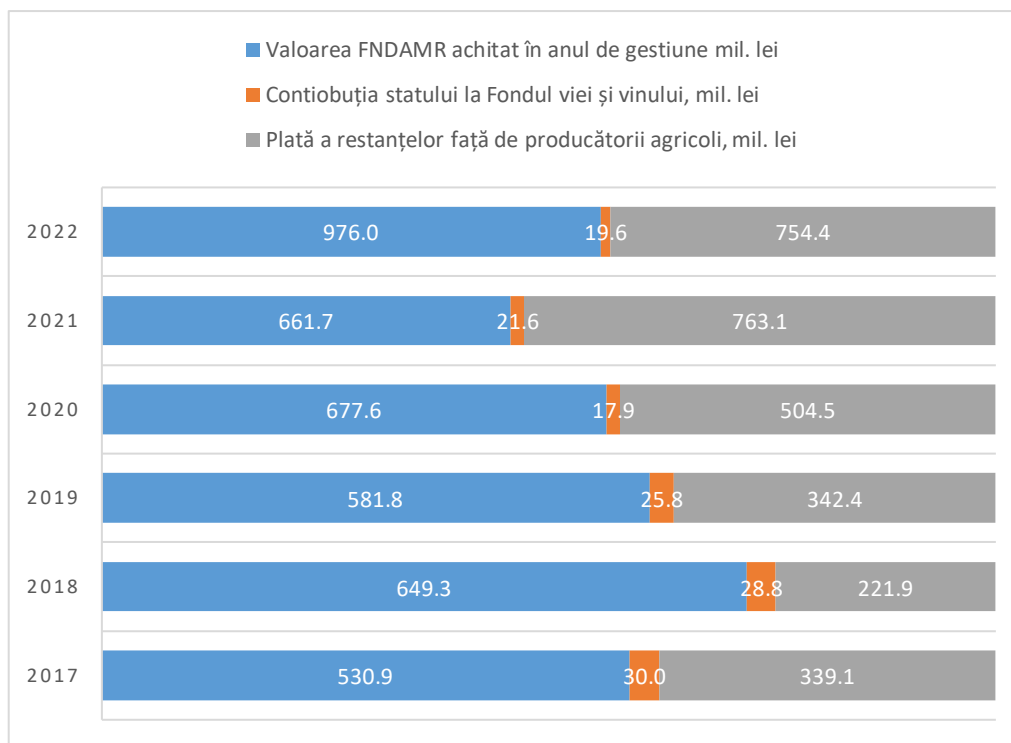
Pentru stimularea investițiilor în înființarea, modernizarea plantațiilor multianuale și defrișarea celor neproductive, au fost recepționate 878 cereri, respectiv suma subvenției solicitate de 185,4 mil. lei sau **10,84%** din valoarea totală a subvențiilor solicitate.

Pentru stimularea creditării producătorilor agricoli, au fost recepționate 3750 cereri, iar suma subvenției solicitate constituie 227,9 mil. lei, sau **13,3%** din valoarea subvențiilor solicitate.

Atunci când, pentru dezvoltarea sectorului zootehnic, au fost recepționate 459 cereri, iar suma subvenției solicitate constituie 204,5 mil. lei. Ponderea subvențiilor solicitate pentru achiziționarea

animalelor și renovarea fermelor zootehnice constituie doar **11,9%** din valoarea subvențiilor solicitate. Deci, analiza măsurilor și submăsurilor de subvenționare în perioada anilor 2017-2021, inclusiv și anul curent, ne arată că Guvernul este axat pe un șir de măsuri de sprijin menite de a spori investițiile în activitățile agricole performante. Totuși, trebuie de reținut că acordarea subvențiilor este o intervenție care trebuie să fie aplicată cu o grijă specială pentru limitarea fenomenelor de competiție neloială între fermieri, precum și pentru a evita dezvoltarea fragmentată a domeniului agroindustrial.

Fig.2: Valorificarea FNDAMR pentru anii 2017-2022 și estimări ale anului 2022

Sursa: AIPA - raportul de evaluare a FNDAMR pentru anii 2017-2021 și raport preliminar AIPA pentru anul 2022

Mijloacele financiare aprobate prin Legea bugetului de stat, pentru subvenționarea producătorilor agricoli nu erau suficiente pentru anul în curs de subvenționare, deoarece, AIPA anual onora angajamente față de producătorii agricoli rămase restanță din anul precedent. Restanțele formate se achitau din sursele financiare planificate pentru anul următor.

Numai în anul 2022, din valoarea FNDAMR, au fost achitate 4789 cereri de acordare a subvenției în sumă de 754,4 mil. lei, care au rămas fără acoperire financiară ca urmare a epuizării mijloacelor FNDAMR în anul 2021.

Referitor la crearea și funcționarea AIPA.

La fondare, efectivul AIPA, a fost constituit din 66 de angajați, inclusiv 36 angajați ai subdiviziunilor teritoriale. Din anul 2017 și până în prezent efectivul limită al AIPA a constituit 90 de angajați, inclusiv 32 de angajați ai subdiviziunilor teritoriale. Deci, cu toate că volumul dosarelor recepționate de către AIPA este în creștere de la an la an, număr de personal ultimii ani nu a înregistrat o majorare. Astfel, este încălcată normarea muncii și dreptul angajaților de a activa după programul de muncă fără remunerare suplimentară. Mai mult, în ultima perioadă se atestă o creștere a fluctuației cadrelor. În pofida eforturilor depuse de managementul AIPA privind dezvoltarea capacităților angajaților, personal calificat, instruit inclusiv de partenerii externi, angajații continuă să se concedieze sau se transferă în alte instituții, motivând că sporește volumul de lucru, odată cu implementarea noilor scheme de plată, cu proceduri și procese diferite de aplicare, care necesită asigurarea implementării standardelor internaționale, dar salariile rămân neschimbate. În situația creată, doar în anul 2022,

AIPA a demarat 16 concursuri de angajare pentru a suplini funcții vacante. Ca rezultat pentru 4 funcții vacante au fost angajați specialiști, iar 12 concursuri au eșuat, principalul motiv fiind lipsa participanților la concurs. De menționat că, conform analizei efectuate, la moment în cadrul Agenției există 16 funcții vacante și alte 7 funcții temporar vacante.

Insuficiența de cadre duce la tergiversarea procesului de autorizare a plăților către solicitanții de subvenții. În acest context, îmbunătățirea condițiilor de salarizare, precum și majorarea statelor de personal este o necesitate vitală pentru AIPA, în vederea depășirii situației critice create și pentru a asigura o activitate eficientă a acesteia.

Totodată, conform Raportului de audit privind acreditarea AIPA, efectuat de experții din cadrul Proiectului TWINNING în cadrul componentei ”*Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentară în Republica Moldova*”, se recomandă ajustarea structurii organizatorice și divizarea funcțiilor principale pentru a corespunde unei agenții de plăți, conform anexei I la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți.

În cazul în care, nu va fi întreprinsă nici o acțiune în sensul ajustării cadrului normativ național la necesitățile economiei țării și a cetățenilor în domeniul de subvenționare în agricultură și mediul rural și nu va fi restructurată AIPA va continua:

- ✓ reținerea în timp a punerii în aplicare a condițiilor de subvenționare îmbunătățite;
- ✓ sporirea dezvoltării fragmentare a sectoarelor din domeniul agroindustrial;
- ✓ imposibilitatea elaborării și implementării de noi măsuri necesare condițiilor actuale impuse în contextul regional și noii politici în domeniul agricol și rural;
- ✓ insuficiența de personal și respectiv a capacității de funcționare eficientă a AIPA;
- ✓ imposibilitatea gestionării mijloacelor financiare în perioada de preaderare la Uniunea Europeană;

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Actele normative ce reglementează politica de subvenționare a statului în dezvoltarea agriculturii și mediului rural sunt următoarele:

- Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- Legea nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora;
- Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.
- Hotărârea Guvernului nr. 507/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;
- Hotărârea Guvernului nr. 476/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural;
- Hotărârea Guvernului nr. 20/2019 cu privire la constituirea Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”;
- Hotărârea Guvernului nr. 277/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor în avans pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER;

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivul 1: Eficientizarea gestionării FNDAMR.

Indicatori de monitorizare:

- elaborarea și promovarea actelor normative privind condițiile speciale pentru formele de subvenționare propuse prin prezentul proiect de lege: în avans; post-investiție; investiții pe etape; directe; complementare;
- creșterea anuală cu 5 % a numărului de obiecte investiționale și
- creșterea anuală cu 5 % a locurilor noi de muncă în sectorul agricol și mediul rural.

Obiectivul 2: Ajustarea structurii organizaționale AIPA întru respectarea delimitării/segregării atribuțiilor de gestionare a formelor de subvenționare dar și ajustarea normei de lucru.

Indicatori de monitorizare:

- elaborarea și promovarea actului normativ privind reorganizarea AIPA;
- crearea a 4 subdiviziuni noi și separarea funcțiilor: LEADER; plăți directe; plăți în avans; dezvoltarea instituțională, raportare și comunicare;
- fortificarea celor 21 de subdiviziuni deja existente cu ajustarea sarcinilor de lucru;
- majorarea efectivului cu 75 unități;
- acreditarea AIPA conform cerințelor Uniunii Europene.

3. Identificarea opțiunilor

Opțiunea I - "a nu face nimic"

a) Expuneți succint opțiunea "a nu face nimic", care presupune lipsa de intervenție

Dacă nu se întreprinde nimic, atunci:

- procesul de adaptare a mecanismelor de subvenționare la necesitățile economiei țării și a cetățenilor va continua să dureze în timp, astfel se va tergiversa procesul de punere în aplicare a condițiilor îmbunătățite de acordare a subvențiilor, proces atât de necesar și așteptat de către producătorii agricoli;
- va continua dezvoltarea fragmentată a sectorului agricol;
- se va menține diferență substanțială a condițiilor de viață și de muncă în localitățile urbane în raport cu cele rurale;
- va continua creșterea migrației populației din localitățile rurale spre cele urbane, precum și în afara țării;
- va continua procesul de îmbătrânire a satelor și chiar dispariția acestora;
- angajații din cadrul AIPA nu vor asigura în termen și calitativ procesul de examinare și autorizare a cererilor de subvenționare;
- va continua creșterea nemulțumirii din partea fermierilor referitor la tergiversarea achitării subvențiilor;
- condițiile de angajare vor rămâne neatractive atât pentru actualii angajați cât și pentru posturile vacante existente la moment;
- nu va fi realizată nici recomandarea misiunii de audit a Curții de Conturi (Hotărârea nr. 1/2017 cu privire la aprobarea Raportului auditului privind evaluarea gradului de implementare a cerințelor și recomandărilor de audit dispuse potrivit Hotărârii Curții de Conturi nr. 55/2014);
- nu va fi implementată recomandarea experților din cadrul Proiectului TWINNING în cadrul componentei "Sprijin suplimentar pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranța alimentară în Republica Moldova", se recomandă ajustarea structurii organizatorice și divizarea funcțiilor principale pentru a corespunde unei agenții de plăți, conform anexei I la Regulamentul delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți.

Opțiunea II - aprobarea proiectului de lege.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicînd cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Opțiunea II (recomandată) constă în elaborarea și promovarea proiectului de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural.

Obiectul de reglementare a prezentului proiect de lege stabilește: principiile politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural; atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul subvenționării în dezvoltarea agriculturii și mediului rural; formele și condițiile de subvenționare; particularitățile procedurii de recepționare și examinare a cerilor de subvenționare.

Prezentul proiect de lege nu privează statul de dreptul de a acorda o atenție deosebită dezvoltării agriculturii și îmbunătățirii calității vieții în mediul rural și nu reglementează principiile activității de întreprinzător, precum și principiile sistemului bugetar-fiscal al Republicii Moldova.

Proiectul de lege prevede mai multe noțiuni, inclusiv noțiuni, la formularea cărora s-a ținut cont de practicile Uniunii Europene, de experiența României în domeniul de subvenționare, precum și de experiență și sugestiile parvenite de la asociațiile de profil, beneficiarii autohtoni și potențialii beneficiari de subvenții. Printre acestea noțiuni de menționat următoarele:

activitate agricolă – producție, creștere sau cultivare de produse agricole, mulsul, creșterea și deținerea animalelor în scopuri agricole, precum și prelucrarea primară/finită a produselor agricole vegetale sau animaliere, sau menținerea terenurilor în bune condiții agricole și de mediu;

Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură - instituție publică la autogestiune, instituită pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de prestarea serviciilor publice de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;

exploatație agricolă – formă complexă de organizare a proprietății, prin care se pun în valoare pământul, animalele și celelalte mijloace de producție, interconectate într-un sistem unitar, în vederea executării de lucrări, prestării de servicii și a obținerii eficiente de produse agricole;

fermier – persoană fizică sau juridică sau o formă asociativă de persoane fizice sau juridice care desfășoară activitate de întreprinzător în agricultură, a cărei exploatație agricolă se situează pe teritoriul Republicii Moldova;

Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural – totalitate a mijloacelor bugetare, precum și a celor provenite din partea partenerilor de dezvoltare, destinate subvenționării agriculturii și mediului rural;

preț de referință – este cel mai mic preț al mașinii, utilajului și echipamentului agricol de livrare al producătorului/importatorului/dealerului pe teritoriul Republicii Moldova.

măsură de subvenționare – direcție principală în agricultură și în mediul rural, susținută financiar de stat, care contribuie la realizarea uneia sau a mai multor obiective ale politicii de dezvoltare agricolă și rurală;

Program LEADER – program de stat, administrat de MAIA, în cadrul căruia grupurile de acțiune locală solicită finanțare în baza unui plan operațional din FNDAMR pentru funcționarea grupurilor de acțiune locală și implementarea strategiilor de dezvoltare locală;

solicitant al subvenției – subiecții specificați la articolul 4 din prezenta lege.

Proiectul prevede subiecții subvenționării în agricultură și mediul rural, și anume:

1) *fermierii*, care se clasifică în următoarele categorii;

fermier micro – fermier care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosește până la 10 hectare de teren agricol arabil și/sau până la 5 hectare de teren ocupat de culturi perene sau 1 hectar de legume în câmp deschis, sau 0,1 hectare de legume pe teren protejat ori până la 20 de capete de bovine sau 50 de capete de porcine, ovine/caprine și, în orice caz, nu depășește cumulativ condițiile pentru întreprindere micro stabilite prin Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;

fermier mic – fermier care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosește de la 11 până la 50 hectare de teren agricol arabil și/sau de la 6 până la 10 hectare de terenuri ocupate de culturi perene

sau de la 1,1 până la 3 hectare de legume în câmp deschis, sau de la 0,1 până la 0,5 hectare de legume pe teren protejat ori de la 21 până la 100 de capete de bovine sau de la 51 până la 2000 de capete de porcine, sau de la 51 până la 150 de capete de ovine/caprine și, în orice caz, nu depășește cumulativ condițiile pentru întreprindere mică stabilite prin Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;

fermier mijlociu – fermier care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință de la 51 până la 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau de la 11 până la 75 hectare de terenuri ocupate de culturi perene sau de la 4 până la 6 hectare de legume în câmp deschis, sau de la 0,6 până la 1 hectar de legume pe teren protejat ori de la 101 până la 250 de capete de bovine sau de la 2001 până la 10000 de capete de porcine, sau de la 151 până la 450 de capete de ovine/caprine și, în orice caz, nu depășește cumulativ condițiile pentru întreprindere mijlocie stabilite prin Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;

fermier mare – fermier care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință mai mult de 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau mai mult de 75 hectare de terenuri ocupate de culturi perene sau mai mult de 6 hectare de legume în câmp deschis, sau mai mult de 1 hectar de legume pe teren protejat ori peste 250 de capete de bovine sau peste 10000 de capete de porcine, sau peste 450 de capete de ovine/caprine și, în orice caz, depășește cumulativ condițiile pentru întreprindere mijlocie stabilite prin Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;

- 2) persoane juridice sau fizice care desfășoară activitate în mediul rural, alții decât fermierii;
- 3) autoritățile administrației publice locale;
- 4) grupurile de acțiune locală;
- 5) organizații din domeniul cercetării și inovării, instituții de învățământ;
- 6) asociații ale utilizatorilor de apă pentru irigații.

Pentru reglementarea activității de subvenționare în agricultură și mediul rural, proiectul descrie următoarele principii de bază:

- 1) legalitatea, previzibilitatea și stabilitatea reglementărilor juridice;
- 2) transparența decizională;
- 3) eficiența bazată pe argumente economico-financiare și indicatori;
- 4) continuitatea politicii de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- 5) asumarea responsabilităților de către beneficiarii de subvenții;
- 6) rezonabilitatea costurilor.

În scopul respectării principiului legalității, previzibilității și stabilității reglementărilor juridice, se propune ca actele normative care prevăd reducerea cuantumului subvențiilor în agricultură și mediul rural sau care schimbă condițiile de acordare a subvențiilor, nu pot intra în vigoare mai devreme de 6 luni de la data publicării, cu excepția cazului modificării Legii bugetului de stat. Această normă va permite timp suficient și condiții optime pentru conformarea subiecților subvenționați prezentei legi, și AIPA la noile condiții de subvenționare.

Oricât de bună ar fi calitatea solului, orice cultură agricolă duce încet-încet la degradarea acestuia. Utilizarea cantităților mari de îngrășăminte și de produse fitosanitare, lucrările mecanizate ale terenului și modul în care plantele consumă elementele nutritive sunt doar câțiva din factorii care slăbesc calitatea solului. Iată de ce, pentru a păstra calitatea solului, proiectul de lege prevede următoarea condiție. Acordarea subvențiilor la respectarea de către beneficiarii de subvenții a principiului asumării responsabilităților prin obligativitatea respectării asolamentului, protejării solului, bunei utilizări a resurselor naturale, umane, financiare și a celor de producție, ale aplicării sistemelor de calitate pentru produsele agricole și alimentare, respectării regulilor de agromediu.

Întru asigurarea respectării rezonabilității costurilor pentru anumite bunuri stabilite de MAIA care au la bază prețuri de referință, proiectul prevede că AIPA se asigură de faptul că toate costurile nu depășesc media prețurilor de referință.

Potrivit proiectului, autoritatea administrației publice centrale responsabilă de implementarea și monitorizarea prezentei legi este MAIA, care contribuie la atingerea obiectivelor și indicatorilor de rezultat ale politicii agricole și mediul rural prin elaborarea mecanismelor de subvenționare și măsurilor de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. La rândul său, AIPA asigură gestionarea eficientă a FNDAMR, precum și a mijloacelor financiare provenite de la donatori.

Proiectul prevede proveniența mijloacelor financiare din care este constituit FNDAMR și modul de gestionare a acestuia. FNDAMR se stabilește anual în Legea bugetului de stat și se distribuie/redistribuie între formele și măsurile de subvenționare de către MAIA pentru subvenționarea agriculturii și mediul rural. Mijloacele financiare aprobate pentru proiectele selectate și neachitate de către AIPA pe parcursul anului de gestiune se transferă în anul următor.

Cheltuielile de administrare a FNDAMR, constituie cel puțin 3% din valoarea acestuia care sunt aprobate anual, odată cu adoptarea Legii bugetului de stat și sunt administrate de către AIPA.

Pentru a crește capacitățile de dezvoltare instituțională, racordate la cerințele și metodologia Uniunii Europene prin sporirea eficienței serviciilor publice prestate de către AIPA, este necesar de îmbunătățit modalitatea de finanțare și întreținere a acesteia, capabilă să asigure independența funcțională, iar pentru monitorizarea gradului de conformitate a activității, instituirea unui organ de supraveghere în cadrul acesteia, format din reprezentanți ai autorităților publice centrale cât și a societății civile, or acest principiu de funcționare este specific în mare parte unităților de implementare a proiectelor cu atribuții similare.

Nu în ultimul rând, ținând cont de faptul că în perspectiva schimbării principiului de finanțare, este nevoie de schimbat și statutul instituției, din autoritate administrativă în instituție publică la autogestiune, acest lucru va da posibilitatea atragerii mai multor fonduri, inclusiv din partea donatorilor, direcționate la întreținerea și dezvoltarea instituțională. Această practică, este destul de răspândită la nivelul țărilor Europene. Prin schimbarea statutului instituției nu vor fi afectate responsabilitățile și obligațiunile legate de buna administrare a mijloacelor financiare, dar va crea premise pentru o mai mare independență în activitate, inclusiv atragerea și menținerea resurselor umane competitive, profesioniste și oneste. Soluția oferită de proiectul de lege constă în alocarea din FNDAMR cel puțin 3% pentru finanțarea instituției și asigurarea dezvoltării instituționale.

Proiectul vizează formele de subvenționare pentru care statul acordă subvenții, iar măsurile de subvenționare pentru acestea se aprobă de Guvern.

Formele de subvenționare au fost elaborate ținând cont de bunelor practici ale Uniunii Europene în corelare cu Politica Comună Agrară.

Se propun următoarele forme de subvenționare: în avans; post-investiție; investiții pe etape; directe; complementare (art. 17).

Plata în avans, este o subvenție acordată în baza unui proiect investițional acceptat de către AIPA până la efectuarea unor costuri de implementare a acestuia, cu condiția că contribuția financiară asigurată de solicitant reprezintă cel puțin 15% din valoarea proiectului. Prin derogarea de la alin. (1) și (2) din art. 18, plata în avans se acordă grupurilor de acțiune locală pentru dezvoltarea locală prin implementarea Programului LEADER.

Plata post-investiție, este o subvenție acordată în bază de proiect investițional sau, după caz, extinderea proiectului investițional, acceptat de către AIPA, până la suportarea costurilor de implementare și achitată după implementarea proiectului, care va dura cel mult 12 luni. Mărimea plății post-investiție este de cel mult 50% din valoarea proiectului investițional individual și de cel mult 75% pentru proiecte investiționale implementate prin asociere.

Plată investițională pe etape, este o subvenție acordată etapizat în bază de proiect investițional, acceptat de către AIPA până la suportarea costurilor de implementare și achitată după implementarea fiecărei etape, pentru care finanțarea se acordă cu respectarea angajamentului de a contribui financiar cu cel puțin 50% din valoarea proiectului investițional. Perioada de implementare a proiectului investițional pe etape este de până la 36 luni.

Așa dar, conform proiectului *plata directă*, este o subvenție exprimată în sumă fixă acordată într-o singură tranșă, pentru practicarea activităților agricole în sectorul vegetal, ecologic și zootehnic pentru care finanțarea se acordă dacă fermierul este activ de cel puțin doi ani la momentul depunerii cererii de subvenționare, deține suprafața minimă eligibilă sau deține un număr minim de animale din speciile aprobate de Guvern.

Plata complementară, este o subvenție acordată într-o singură tranșă, pentru suportarea costurilor curente și se alocă în proporție de cel mult 80% din valoarea costurilor curente suportate, cu excepția plăților acordate pentru compensarea dobânzilor achitate către băncile comerciale și organizațiile de creditare nebancaară.

Pentru formele de subvenționare post investiție și investiții pe etape, prevederea privind ”acceptarea proiectelor de către AIPA până la suportarea costurilor de implementare”, se propune în premieră și va fi una benefică atât pentru stat cât și pentru subiecții subvenționați. Cerința respectivă va permite MAIA de a verifica dacă investiția se încadrează în politicile statului privind dezvoltarea agriculturii și mediul rural, iar pentru subiecții subvenționați va spori siguranța în privința alocării subvenției pentru investiția efectuată. Mai mult, prevederea respectivă va contribui la evitarea dezvoltării fragmentare a sectorului agroindustrial al țării, va servi drept temei justificat pentru planificarea valorii FNDAMR pentru următorul an de subvenționare, astfel va fi evitată acumularea datoriilor față de subiecții subvenționați.

În vederea motivării efectuării investițiilor în sectoarele prioritare, proiectul prevede identificarea de către Guvern în cadrul subiecților subvenționați a anumite grupe pentru care poate stabili înlesniri.

La fel, proiectul prevede condiții de eligibilitate pentru subiecții subvenționați, costuri, bunuri și servicii neeligibile, precum și drepturile și obligațiile subiecților de subvenții (*capitolul V*).

Cererile de subvenționare se depune la sediul subdiviziunilor teritoriale ale AIPA, sau prin intermediul sistemului informațional de evidență a solicitanților și beneficiarilor de subvenții, cu excepția cererilor depuse în cadrul Programului LEADER, care se depun la oficiul central AIPA.

Pentru examinarea calitativă a cererilor de subvenționare, proiectul prevede termenul de examinare a acestora, și anume:

- 1) pentru plăți directe și compensatorii, de cel mult 60 zile;
- 2) pentru plățile în avans, post investiție și investiție pe etape, de cel mult 90 zile.

Subdiviziunile teritoriale ale AIPA verifică respectarea condițiilor generale și specifice de eligibilitate și condițiile de plată, cercetează la fața locului obiectul cererii de subvenționare, după caz, și emite un aviz pe marginea cererii de subvenționare pe care îl remite împreună cu dosarul administrativ la oficiul central al AIPA. Cererile de subvenționare cu grad de risc sporit se supun verificării de către oficiul central al Agenției.

Oficiul central al Agenției, evaluează cererile de subvenționare depuse conform art. 18-20 și conform criteriilor de selectare, aprobate de Guvern. Autorizarea plăților, care constă în verificarea corectitudinii calculării subvenției solicitate, se efectuează conform principiului ”primul venit primul

servit” – pentru plățile directe și complementare și conform punctajului obținut în ordinea descrescătoare pentru cererile depuse conform art. 18-20.

Plata subvențiilor se efectuează în termen de 10 zile, calculate după caz, din data: emiterii actului administrativ; încheierii contractului; depunerii cererii de debursare; deciziei organului central de specialitate.

AIPA efectuează monitorizarea post-achitare a proiectelor investiționale în termen de până la cinci ani din momentul emiterii actului administrativ sau, după caz, a contractului de acordare a subvenției, procedură administrativă de verificare a modului de executare.

Proiectul prevede temeiurile de includere în lista de interdicție a subiecților subvenționați, care în procedura de acordare a subvenției au săvârșit contravenții sau infracțiuni, constatate printr-o hotărâre definitivă și irevocabilă a instanței de judecată, precum și cei care nu și-au îndeplinit angajamentele asumate sau obligațiile stabilite prin lege sau care au contribuit la emiterea unui act administrativ favorabil ilegal sau încheierea unui contract administrativ ilegal.

Adoptarea prezentului proiect de lege impune:

- aducerea în concordanță cu prevederile proiectului de lege a Legii nr. 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură, cu modificările ulterioare;
 - modificarea articolului 3 alineatul (1) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, cu modificările ulterioare, se propune modificarea după cum urmează:
„j) personalul instituțiilor publice, cu excepția personalului de deservire tehnică sau auxiliar.”;
 - abrogarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
 - modificarea Hotărârii Guvernului nr. 20/2019 cu privire la reorganizarea Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”;
- elaborarea și aprobarea măsurilor și condițiilor speciale de subvenționare pentru formele de subvenționare prevăzute în proiectul de lege.

Proiectul de lege propus prevede aspecte generale privind subvenționarea în agricultură și mediul rural, care acordă o previzibilitate și flexibilitate pentru fermieri în procesul de planificare a investițiilor. În contextul schimbărilor climatice și regionale, Guvernul va avea posibilitatea în timp redus de a elabora și aproba măsuri de stimulare necesare domeniului agricol și rural.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

În contextul celor menționate supra, se constată că aplicarea unor alte scenarii alternative decât cel expus prin prisma proiectului propus nu va produce efectul scontat în măsura în care să corespundă atingerii obiectivelor dorite.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Opțiunea I - A nu face nimic;

Opțiunea ”a nu face nimic” prevede păstrarea în vigoare a Legii nr. 276/2017 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural și a Hotărârii Guvernului nr. 20/2019 cu privire la reorganizarea Instituției Publice „Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură”.

Costuri:

Lipsa de cheltuieli din partea statului pentru elaborarea, aprobarea și publicarea proiectului de hotărâre.

Luând în considerație faptul că mediul de afaceri suportă cheltuieli la efectuarea investițiilor în dezvoltarea afacerilor în agricultură, fără implicarea statului în soluționarea problemelor agenții economici vor avea costuri pe care nu vor putea să le acopere.

Beneficii:

Beneficii în lipsa intervenției propuse nu s-au identificat.

Efecte negative:

- existența unor neconformități în cadrul legislativ național privind politica de subvenționare;
- implementarea defectuoasă a prevederilor existente privind principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
- neatractivitatea politicii de subvenționare pentru unele sectoare din domeniul agroindustrial;
- tendințe de creștere lentă și instabilă în agricultură;
- insuficiența mijloacelor financiare ale FNDAMR pentru a acoperi cererile producătorii agricoli care au efectuat investiția;
- resurse umane insuficiente, comparativ cu volumul de activitate pe domenii;
- volum de lucru care depășește nivelul rezonabil, ponderea mare a sarcinilor urgente și a celor care excedă prevederile fișelor de post, care reduc din productivitatea și motivația personalului;
- fluctuația sporită a personalului din cauza stresului generat de supraîncărcare cu volum de lucru în exces;
- incapacitatea AIPA de a fi acreditată pentru atragerea fondurilor UE;
- incapacitatea instituției de a implementa/monitoriza distribuirea eficientă a fondurilor de subvenționare;
- transferul mijloacelor financiare către beneficiarii de subvenții cu întârziere, care duce la diminuarea încrederii în AIPA din partea producătorilor agricoli cu riscul de a stopa efectuarea investițiilor în domeniul agroindustrial.

Riscuri:

- creșterea numărului populației emigrante, îndeosebi printre tineri;
- dezvoltarea fragmentată a sectoarelor agroindustrial;
- insuficiența investițiilor în infrastructura post recoltare și procesare;
- deficiențe în realizarea angajamentelor față de politicile de subvenționare deja aprobate;
- implementarea defectuoasă a prevederilor existente privind principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;

Impactul:

- cadrul normativ național neconform;
- dezvoltarea lentă și fragmentată a sectorului agricol;
- diminuarea cantitativă și calitativă a produselor autohtone finite pe piața internă;
- insuficiența/lipsa locurilor de muncă în mediul rural;
- deficiențe în implementarea mecanismului de acordare a subvențiilor măsurilor de îmbunătățire a nivelului de trai și de muncă în mediul rural, măsura LEADER, plăți pe cap de animal;
- insuficiența procesului de transparență în procesul de implementare a procesului de subvenționare;
- dificultăți în implementarea „principiului celor patru ochi”.

Opțiunea II - Aprobarea proiectului de lege

Proiectul de lege va avea un impact pozitiv nemijlocit asupra beneficiarilor de subvenții precum și asupra dezvoltării durabile a domeniului agricol și rural, și presupune următoarele beneficii:

- flexibilitatea îmbunătățirii condițiilor de subvenționare reglementate de actele normative în domeniu și ajustarea acestora la noile necesități a economiei țării și a cetățenilor;

- consolidarea respectării și îmbunătățirea sinergiilor cu alte acte normate în domeniul subvenționării;

- crearea noilor locuri de muncă;
- creșterea competitivității produselor autohtone;
- sporirea atractivității sectorului pentru tinerii fermieri în mediul rural;
- sporirea atractivității condițiilor de angajare în cadrul AIPA;
- resurse umane suficiente în raport cu volumul de activitate pe domenii;
- respectarea recomandărilor Curții de Conturi și a experților TWINNING;
- realizarea angajamentelor față de politicile de subvenționare în raport cu Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene.

Costuri:

Subvenționarea în agricultură și mediul rural, inclusiv costurile de administrare ale AIPA, vor fi efectuate în limita mijloacelor financiare aprobate anual prin Legea bugetului de stat pentru FNDAMR, și după caz, a mijloacelor financiare provenite din partea partenerilor de dezvoltare.

Riscuri:

- lipsa mijloacelor financiare de acoperire a cheltuielilor de administrare a FNDAMR, inclusiv salarizarea personalului AIPA;
- insuficiența numărului necesar de personal calificat în cadrul AIPA;
- neacceptarea proiectului de lege în opțiunea propusă.

Costuri de conformare: Nu s-au identificat costuri suplimentare de conformare pentru mediul de afaceri.

Impactul:

Optimizarea și eficientizarea politicii statului în domeniul subvenționării în agricultură și mediul rural va conduce la creșterea competitivității în sectorul agricol, îmbunătățirea condițiilor de muncă și trai a populației din mediul rural, sporirea atractivității sectorului și creșterea volumului de investiții în sectorul agroindustrial.

Impactul economic - implementarea proiectului va contribui la creșterea de impozite și taxe achitate la Bugetul public național, creșterea veniturilor în sectorul agricol și în mediul rural, precum și creșterea investițiilor.

Impactul social - implementarea proiectului va contribui la crearea de noi locuri de muncă, crearea și dezvoltarea condițiilor atractive de muncă și trai în mediul rural.

Impactul de mediu - implementarea proiectului va contribui la respectarea asolamentului, protejării solului, bunei utilizări a resurselor naturale, umane, financiare și a celor de producție, ale aplicării sistemelor de calitate pentru produsele agricole și alimentare, respectării regulilor de agromediu.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu este aplicabil.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sînt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Sursa mijloacelor financiare de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural este FNDAMR. Mărimea FNDAMR se stabilește anual în Legea bugetului de stat. Pentru anul 2022, prin Legea bugetului de stat nr. 205/2021, au fost aprobate alocații pentru FNDAMR în sumă de 1750000,0 mii de lei.

Pentru a garanta continuitatea politicii de subvenționare a agriculturii și mediului rural, proiectul prevede planificarea FNDAMR în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu, precum și evaluarea impactului realizării politicii și adaptarea acesteia la necesitățile economiei naționale.

Totodată, soluția oferită de proiectul de lege pentru AIPA constă în alocarea din FNDAMR, cel puțin 3% pentru finanțarea instituției și asigurarea dezvoltării instituționale.

Calculul arată ca din 1,5 mld. lei, mărimea FNDAMR, 3% ar constitui 45 mil. lei, ceea ce ar permite majorarea finanțării Agenției – salarizare, întreținere, dezvoltarea sistemelor informaționale etc. Sursele financiare vor fi distribuite după cum urmează:

- salarizarea angajaților – 36 mil. lei pentru întregul efectiv cu 160 salariați dintre care 91 salariați în oficiul central și 69 în cele 10 oficiile teritoriale. Ca instituție publică la autogestiune, salarizarea angajaților AIPA va fi executată conform prevederilor Legii salarizării nr. 847/2002 și a Hotărârii Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară. Urmare a procesului de reorganizare, în subdiviziunile teritoriale ale AIPA, numărul angajaților se va dubla: dacă la moment în oficiul teritorial Cahul activează 4 persoane, după reorganizare numărul acestora va constitui 7. Totodată se vor majora numărul de personal în subdiviziunile din aparatul central prin suplینirea de sarcini așa ca: monitorizarea procesului de rambursare a subvențiilor, verificarea corectitudinii menținerii criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor de subvenții, control intern managerial, menținerea registrului prețurilor de referință, dezagregarea mecanismelor de subvenționare din cadrul unei și aceeași subdiviziune (subvenții post-investiții, subvenții în avans, plăți directe per cap de animale, compensații) prin crearea a 4 subdiviziuni noi cu descrierea detaliată a sarcinilor, atribuțiilor dar și responsabilităților per fiecare subdiviziune, conform metodologiei și normelor UE, etc. Noua structură a AIPA a fost consultată și îmbunătățită conform recomandărilor experților din cadrul proiectului Twinning dar și în conformitate cu anexa I al Regulamentului delegat (UE) nr. 907/2014 al Comisiei din 11 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește agențiile de plăți.

- fortificarea capacităților instituționale – 4,0 mil. lei, sursele vor fi orientate spre acoperirea cheltuielilor de locațiune pentru oficiile în care activează AIPA inclusiv cheltuielile de întreținere ale acestora;

- dotarea angajaților cu echipamente tehnice necesare activității dar și echipamente mobile (de măsurare) care ar facilita verificarea obiectelor investiționale;

- înnoirea parcului auto și întreținerea acestuia – 5,0 mil. lei. Din sursele financiare urmează a fi achiziționate 10 autoturisme noi de model Dacia Duster pentru oficiile teritoriale precum și întreținerea întregului parc auto al AIPA care este constituit din 20 de autoturisme. La moment oficiile dispun de autoturisme uzate pentru care întreținerea acestora este destul de costisitoare iar în lipsa acestora nu este posibilă deplasarea, pentru a verifica proiectele investiționale pentru care se solicită sprijin financiar din sursele FNDAMR.

- dezvoltarea platformelor și a modulelor noi în sistemul informațional. Este necesar să asigurăm ingineria Sistemului informațional automatizat „Evidența solicitanților și beneficiarilor de subvenții”, dezvoltarea platformei de depunere on-line a dosarelor de solicitare a sprijinului financiar dar și dezvoltarea noilor module așa ca „plăți directe”, „plăți compensatorii”, „investiții pe etape”.

La moment AIPA dispune de un efectiv de 85 unități. După aprobarea noului principiu de finanțare aceasta va avea mai multă flexibilitate în ceea ce ține de suplینirea cu angajați, în cazul diversificării mecanismelor de subvenționare sau după caz reducerea acestuia atunci când mecanismele de subvenționare vor fi optimizate.

Implementarea proiectului propus are impact asupra bugetului de stat. Prin urmare, reorganizarea instituțională va permite:

- *reducerea numărului de funcționari publici* la nivel de țară prin economisirea a cca 15 mil. lei din bugetul de stat și *direcționarea acestora către alte necesități* în sector. În cazul menținerii statutului de autoritate administrativă, va fi necesar *alocarea suplimentară către anul 2023 a mijloacelor financiare bugetare de circa 20 mil. lei* pentru dotarea entității cu echipamente tehnologice, achiziționarea automobilelor pentru efectuarea verificărilor în teren, dezvoltarea sistemelor informaționale, etc.
- creșterea capacităților de dezvoltare instituțională a Agenției *racordate la cerințele și rigorile unei Agenții de plăți europene* și implicit, ridicarea eficienței serviciilor prestate;
- eficientizarea activității Agenției care va duce la *reducerea timpului de examinare a dosarelor recepționate* deoarece restructurarea va permite majorarea statelor de personal și stabilirea atribuțiilor concrete – per forme de subvenționare pentru subdiviziuni;
- digitalizarea proceselor în AIPA care vor avea impact imediat în procesul de recepționare și examinare a cererilor de acordare a subvențiilor;
- dezvoltarea sistemelor informaționale care vor eficientiza procesul de administrare, gestionare a mijloacelor financiare alocate dar și vor asigura transparența mijloacelor financiare ale FNDAMR;
- în temeiul art. 7 a *Regulamentului CE nr. 1306/2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune*, AIPA urmează a fi *acreditată la nivel internațional pentru a putea gestiona fonduri europene*. În acest sens, în UE, sunt acreditate doar Agențiile de Plăți ce sunt complet independente și dispun de sistem de control intern funcțional;
- în faza de acreditare *AIPA trebuie să fie un organism independent și să gestioneze sistemul de control intern și aspecte legate de securitatea datelor*. În acest sens, în cadrul AIPA activează subdiviziunea audit intern, există o politică de securitate a datelor și este incontestabil necesar implementarea standardului care ar asigura securitatea informației;
- remunerarea decentă a angajaților pentru a *fi integri și imparțiali* în procesul examinării/verificării/autorizării/monitorizării dosarelor de subvenționare.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Urmare a realizării Analizei de Impact, se propune selectarea opțiunii II, care se concentrează pe ajustarea cadrului legislativ național în domeniul subvenționării în agricultură și mediul rural prin aprobarea proiectului de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural.

Prezentul proiect de lege va asigura durabilitatea politicii de subvenționare în domeniul agriculturii și mediului rural și va spori atractivitatea sectorului agricol, precum și va motiva fermierii să investească în dezvoltarea sectorului și să creeze noi întreprinderi în mediul rural.

Complementar, proiectul va contribui la soluționarea problemei legate de lacunelor privind activitatea AIPA. Modificările înaintate ar îmbunătăți:

- nivelul de salarizare al angajaților;
- crearea condițiilor de muncă favorabile prin aplicarea de stimulente (instruiri, studii de vizită, workshop);
- implementarea standardelor internaționale așa ca ISO 27001 „Securitatea informației”;
- reînnoirea parcului auto al instituției care are o vechime de peste 12 ani iar repararea acestora este destul de costisitoare (ex: automobil al ST Bălți, în anul 2021 a fost reparat în sumă de 44 mii lei);
- dezvoltarea sistemelor informaționale inclusiv platforme de depunere a cererilor online care vor avea impact major asupra activității instituției;
- digitalizarea proceselor în cadrul instituției, etc.

Totodată, pentru a crește capacitățile de dezvoltare instituțională, racordate la cerințele și metodologia UE prin sporirea eficienței serviciilor publice prestate de AIPA, este necesar de îmbunătățit modalitatea de finanțare și întreținere, capabile să asigure independența funcțională a acesteia. La fel, pentru monitorizarea gradului de conformitate a activității, instituirea unui organ de supraveghere în cadrul acesteia, format din reprezentanți ai autorităților publice centrale cât și a societății civile, or acest principiu de funcționare este specific în mare parte unităților de implementare a proiectelor cu atribuții similare.

Nu în ultimul rând, ținând cont de faptul că în perspectiva schimbării principiului de finanțare, este nevoie de schimbat și statutul instituției, din autoritate administrativă în instituție publică la autogestiune, acest lucru va da posibilitatea atragerii mai multor fonduri, inclusiv din partea donatorilor străini, direcționate la întreținerea și dezvoltarea instituțională. Această practică, este destul de răspândită la nivelul țărilor Europene. Prin schimbarea statutului instituției nu vor fi afectate responsabilitățile și obligațiunile legate de buna administrare a mijloacelor financiare, dar va crea premise pentru o mai mare independență în activitate, inclusiv atragerea și menținerea resurselor umane competitive, profesioniste și oneste.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

În scopul implementării prezentului proiect de lege MAIA urmează:

- să elaboreze și să promoveze acte normative privind aprobarea condițiilor speciale și măsurile conform formelor de subvenționare propuse prin prezenta lege;
- să elaboreze și să promoveze actul normativ privind reorganizarea AIPA;

Totodată, MAIA prin intermediul AIPA asigură gestionarea FNDAMR.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea va fi efectuată în baza următorilor indicatori de performanță:

- documente de politici și planificare elaborate la nivel național;
- indicatorii de rezultat stabiliți în actele normative aprobate;
- personal calificat angajat în cadrul AIPA.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impactul va fi resimțit în perioada imediat următoare de la intrarea în vigoare a proiectului.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în intervenția dată, sunt:

Sectorul privat și asociativ:

- Asociațiile de profil;
- Agenții economici;
- Fermierii;
- Cetățenii.

Sectorul public:

- Cancelaria de Stat;
- Ministerul Finanțelor;
- Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură;

- Autoritățile administrației publice locale.

b) Metodele prin care s-a asigurat consultarea adecvată a părților

În conformitate cu prevederile pct. 177 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului și art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul de inițiere a elaborării proiectului de lege a fost plasat, pe data de 3 august 2022, pe pagina web a MAIA, compartimentul *Transparența decizională*,

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anuntprivind-initierea-elaborarii-proiectului-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2762016-cu-privire-la-principiile-de-subventionare-in-dezvoltarea-agriculturii-si-mediului-rural/9434>

Complementar, în procesul de elaborare a prezentului proiect de lege, au fost organizate ședințe ale grupului de lucru instituit prin Ordinul MAIA nr. 37 din 01 martie 2022 (01.08.2022, 17.10.2022 și 27.10.2022), în cadrul cărora au fost examinate toate solicitările privind modificarea actelor normative, acestea fiind în prealabil discutate între subdiviziunile structurale ramurale și asociațiile de profil.

Tot în acest context, la data de 3 noiembrie 2022, pe pagina web oficială MAIA, a fost plasat Anunțul privind inițierea consultărilor publice asupra proiectului de lege cu privire la subvenționarea în agricultură și mediul rural, [la compartimentul „Transparența decizională”](https://maia.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente): <https://maia.gov.md/ro/content/proiecte-de-documente>

La data de 16 noiembrie 2022, proiectul legii a fost pus în discuție în cadrul consultărilor publice organizate de către MAIA, la care au fost invitate peste 50 de asociații de profil, organizații neguvernamentale din domeniul agroindustrial.

La definitivarea proiectului de lege, grupul de lucru ministerial a ținut cont de propunerile parvenite în cadrul acestor consultări.

Potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile statului vizate.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

După organizarea consultărilor publice, Analiza de Impact va fi completată cu pozițiile entităților participante la dezbateri.

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	1		
concurența pe piață	0		

activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	0		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	1		
situația social-economică în anumite regiuni	1		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	1		
nivelul de salarizare	1		
condițiile și organizarea muncii	0		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	0		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	1		
nivelul sărăciei	1		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	0		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		

accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0		
biodiversitatea	0		
flora	0		
fauna	0		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	1		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	0		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		